

ցեալ առն առաջնոյն Կոստանդնի Խիզանեանց զշորս հարիւր
բուքլիս. թ. 1136:

— Յանուէն բնակչի Ուլիս-Նորաշէն զեղջ Նիկողայոսի
Մահաեսի Սայաթեան վասն տեղափոխելոյ ծախիւք իւրովք
զխողովակս ջուրց ի վանս Ս. Խաչի Արքեպոս. թ. 1140:

— Յանուէն Մկրտիչ Պէյի Մարկոսեան Ատենապետի
Յաննատողովոյ հանգանականութեան Երամեան կրթարա-
նին վանայ. թ. 1173:

— Յանուէն Տիկին Վառվառեայ Խապարաշեան Ն. Նա-
խիջեանցւոյ վասն նուիրեալ վեց ուրարաց Մայր ատճարի
Ս. Էջմիածնի. թ. 1828:

— Յանուէն Փոխանօրդի Հօտին Սիւնեաց Տ. Ներսէս
վրդախ վասն յղեալ 10 օրինակ աշխատութեան նորա ընդ
անդամբս. « Հայոց եկեղեցական իրաւունքք ». թ. 1277:

Կ Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն

Ա Ն Պ Տ Ո Ւ Ղ Թ Ջ Ե Ն Ի Ն

(Թարգմանութիւն)

Երուսաղէմում գտնուած ժամանակ Յիսուս սովորա-
բար գնում էր Բեթանիա՝ Ղազարոսի մօտ գիշերելու:
Այդտեղ՝ անձնուէր բարեկամների շրջանում Յիսուս հան-
գիստ էր առնում օրուայ աշխատանքից: Այդպէս արաւ
նաւ հանդիսաւոր կերպով Երուսաղէմ մտնելուց յետոյ:
Ամբողջ օրը Յիսուս մնաց տաճարումն, ուսուցանում էր
ժողովրդին և բժշկում հիւանդներին. ապա թողնելով
տաճարը՝ ճանապարհ ընկաւ քաղաքից գէպի Բեթանիա
և գիշերը այնտեղ անցկացրեց: Առաւօտեան Երուսաղէմ

վերադառնալիս Յիսուս քաղցեց և տեսնելով ճանապարհի վերայ մի թղենի, մօտեցաւ նրան, բայց տերեւներից զատ ոչինչ չգտնելով նրա վերայ, ասաց. «Թող այսուհետեւ պատու չքաղուի քեզնից յաւիտեան» և իսկոյն չորացաւ թղենին: (Մատթ. ԻԱ. 19.)

Թղենին տարբերում է միւս ծառերից նրանով, որ նախ պտուղն է երևում նրա վրայ և ապա բացւում են տերեւները և ծածկում ծառը: Հետևապէս երբ թղենին արդէն տերեւներով ծածկուած է, նրա վրայ պտուղներ ևս պիտի լինին: Այդ հաշուով էր, որ Յիսուս մօտեցաւ ճանապարհի վերայ գտնուած թղենուն. նա կամենում էր մի քանի թուղ կտրել, բայց ոչ մէկը չգտաւ: Հապա ինչի՞ համար էր այդ թղենին. ինչի՞ համար էր նիւթ ստանում երկրից, անձրևի ջուրը ծծում, արևի ջերմութիւնը կլանում: Ինչո՞ւ նա այդ բոլորը խլում էր ուրիշ թղենիներից և յանիրաւի զրկում նրանց: Միւսները օգուտ են բերում, պտուղ են տալիս, իսկ այդ անպտուղ թղենին ի զուր տեղը փչացնում է Աստուծոյ տուրքերը: Աւելի լաւ է, որ նա չորանայ և գէթ վառելիքի, շինութեան կամ գործիքների համար պիտանի լինի: Ուստի և Յիսուս ասաց նրան. «Թող այսուհետեւ պտուղ չքաղուի քեզնից յաւիտեան», և թղենին իսկոյն չորացաւ:

Անպտուղ թղենու նման հրէաները իրենք իրենց դըլխին դատապարտութիւն էին պատրաստում, ուզում էին սպանել նրան, Որը եկել էր արթնացնելու նրանց խիղճը, նրանց մարմնի և հոգու ոյժերը գէպի Աստուծոյ գործը ուղղելու: Յիսուս իւր խօսքով, որպէս կենդանի ջրով, ուզում էր կենդանացնել նրանց մեռած հոգիները, նոր կեանքի էր հրաւիրում, պատուիրաններով ու առաւելներով Աստուծոյ արքայութեան օրէնքներն էր բացատրում, Ինքը որպէս կենդանի օրինակ ներկայանում նրանց: Բայց հրէաները Նորա խօսքերը չէին լսում, նախատում էին Նորան, Աստուծոյ գործին չէին ուզում ծառայել: Շըրթունքներով ազօթում էին, իսկ սրտով միանգամայն հեռու մնում Աստուծուց: Խստութեամբ պահում էին պա-

սերը, մարմինը զրկում կերակուրներից, իսկ իրանց խորհուրդներն ու գործերը չար էին և անմաքուր: Հագնում էին լայն հանգերձներ, իսկ նրանց տակ թաքնուած հոգին նեղ էր և չար, ընդունակ չնչին գնով վաճառուելու: Երուսաղէմի տաճարը զարդարում էին մարմարիոնով, ոսկով, թանկագին քարերով, իսկ իրենց հոգու տաճարը աւաղակաց այր, օձերի բուն դարձնում: Արտաքուստ երեւում էին բարեպաշտ, Աստուծոյ ժողովուրդ համարում իրենց, բայց չէին կատարում նորա կամքը. ճշմարիտ Աստուծոյ անունը հեթանոսների առաջ չէին փառաւորում, Աստուծոյ արդարութեան համար քաղցածներին հոգեւոր կերակուր չէին մատակարարում: Հրէից ժողովուրդը անպտուղ թղենի էր: Արտաքուստ տերեւները փարթամ կերպով զարդարում էին ծառը, իսկ ճիւղերի վերայ մի հատիկ պտուղ անգամ չկար: Իւր վերջին օրերը Յիսուս անց է կացնում հրէաների մէջ, վերջին անգամ նրանց խօսում է և վերջին դասն է տալիս թղենու օրինակով. «Տես, ժողովուրդ Աստուծոյ, ասում է Փրկիչը հրէաներին, քո վիճակը նման է անպտուղ թղենուն: Ի՞նչպիսի սիրով տնկեց քեզ Աստուած, ի՞նչպէս ևս քեզ առատ ջուր տուի յաւիտեանական կեանքի աղբիւրից. ի՞նչպիսի սիրով ջերմացրի քեզ: Տճւր Աստուծուն քո պտուղը, ցոյց տուր մարդկանց թէ ինչպէս պէտք է լինի մարդկային կեանքը, աշխարհի առաջ երևան հանիր քո հոգու գեղեցիկութիւնը: Չես տալիս, պտուղ չունիս. թո՛ղ, ուրեմն, այսուհետեւ պտուղ չքաղուի քեզնից յաւիտեան: Խուլին՝ խօսքը, կոյրին՝ լոյսը ի՞նչ կանէ: Առէք անպիտան ծառայից նորա քանքարը և տուէք տասը քանքար ունեցողին. որովհետեւ ունեցողին կը տրուի և կաւեւացնուի, իսկ չունեցողից ունեցածն ևս կը խլուի» (Մատթ. ԻԵ, 28—29):

Այժմ, ընթերցող, հրէաներից դառնանք դէպի մեզ. միմիայն նրանց համար չէ այդ օրինակը. գուցէ մենք ևս անպտուղ թղենի ենք: Դուկասի աւետաշանում ասած է, թէ մի անգամ Յիսուսի մօտ եկան ոմանք և պատմեցին այն Գալիլեացիների մասին, որոնց արիւնը Պիղատոսը

խառնեց նրանց զոհերի հետ: Յիսուս դարան պատասխանեց, «Կարծում էք թէ այն Գալիլիացիք, որ այդպէս տուժեցին, աւելի մեղաւոր էին քան միւսները: Ո՛չ, ասում եմ ձեզ, այլ եթէ չապաշխարէք, ամենքդ նոյնպէս կը կորչէք: Կամ թէ կարծում էք, որ այն տասնութ հոգին, որոնց վերայ ընկաւ Սելովամի աշտարակը և սպանեց նրանց, աւելի մեղաւոր էին քան Երուսաղէմում բնակուած միւս մարդիկը: Ո՛չ, ասում եմ ձեզ, այլ եթէ չապաշխարէք, ամենքդ նոյնպէս կը կորչէք»: (Ղուկ. ԺԳ. 1—5):

Չկարծենք թէ այդ մեղ չի վերաբերում. եթէ չապաշխարենք, բարի պտուղներ չբերենք, ամենքս էլ նոյնպէս կը կորչենք:

Յիսուս Քրիստոս երկրի վերայ Աստուծոյ արքայութեան սկիզբը գրեց, հիմնեց այն աշտարակը, որը մարդկանց դէպի երկինք պիտի բարձրացնէ: Ինքն եղաւ շինութեան գլխաւոր անկիւնաքարը, տուեց մարդկանց ճշմարիտ կեանքի ուսումը և իւր օրինակով ցոյց տուեց թէ ինչպէս պէտք է ընթանալ այդ ուսման համեմատ: Մարդիկ պէտք է հետզհետէ այդ աշտարակը բարձրացնեն, մարդկային կեանքը աւելի և աւելի վեր բարձրացնեն դէպի աստուածային վեհութիւնը: Որքան աւելանայ մարդկանց մէջ Աստուծոյ արդարութիւնը, որքան աւելի և աւելի մաքրուի մարդու սիրտը, որչափ աւելի զօրեղ, իշխող կերպով հնչուի եղբայրական սիրոյ ձայնը երկրի վերայ, այնքան աւելի մարդիկ մօտեցած կը լինին Աստուծուն, այնքան աւելի շուտ կիրադործուի Աստուծոյ արքայութիւնը մեր մէջ: Ամեն մէկիս պարտականութիւնն է աշխարհի վերայ սիրոյ ջերմութիւնը աւելացնել, որչափ կարելի է շատ բարիք գործել, մարդկանց առաջ խօսքով և գործով ճշմարտութիւնը քարոզել:

Կեանքի մէջ, որպէս համաշխարհային մեծ շինութեան վերայ, աշխատանքը շարունակուում է անդադար անընդհատ, գիշեր և ցերեկ, տարեցտարի դարէ իգար: Մարդկանց խմբերը հերթով փոխարինում են իրար, ոմանք լրացնում են իրենց ժամանակը, հանգստանալու են դը-

նում, միւսները բռնում են նրանց տեղը: Դրանք մարդկանց սերունդներն են. տմանք ապրում, ծերանում և մեռնում են. ուրիշները ծնւում, մեծանում, նրանց տեղն են բռնում:

Շատ գործէ կատարուած, թէ քիչ, կամ ինչ կըլինի յետոյ, այդ չէ գլխաւոր խնդիրը: Մեր խնդիրը, մեր բաժին աշխատանքը կատարելն է: Շինութիւնը հասել է մի որոշ բարձրութեան, կատարիր քո գործը. որչափ ներում են ուժերդ ու կարողութիւնդ բարձրացրու Քրիստոսի աշտարակի պատերը դէպի վեր, հաստատիր Աստուծոյ արքայութիւնը երկրի վերայ: Իսկական որմնադիրը նա չէ, ով կապել է գոգնոցն և կանգնել կրի տաշտի առաջ, ճշմարիտ բանուորը նա չէ, ով հաւաքել է իւր շուրջը աղիւս ու կիր: Իսկական բանուորը նա է, ով առանց ձեռքերը ծալելու, շար շարի յետեւից դնելով բարձրացնում է պատը, աշխատում է անընդհատ, մինչև որ հասնում է փոխուելու հերթը և նորան մի ուրիշն է փոխարինում: Այժմ հարցնենք ինքներս մեզ, ինչ ենք արել երկրի վերայ Աստուծոյ արքայութեան համար: Բարձրացրել ենք արդեօք մի նոր յարկ կամ դէժ մի քանի շարք աղիւս Քրիստոսի հիմնած աշտարակի վերայ: Չէ որ տրուած է յատակագիծն ու ծրագիրը իւր կատարեալ ամբողջութեամբ: Աւետարանը պարզ և մանրամասն կերպով ցոյց է տալիս թէ ինչպէս պէտքէ ապրել, որն է այն ճանապարհը, որ տանում է դէպի յաւիտենական կեանք: Տրուած է նաև ամենալաւ նիւթը. նայեցէք մարդու բանականութեանը: Ինչե՞ր չի անում մարդ իւր բանականութեան շնորհիւ, ինչպիսի հսկայական մեքենաներ, գործիքներ և դիւրացուցիչ յարմարութիւններ է ստեղծում մարդու միտքը: Խնդիրը այն է միայն, թէ ինչ բանի վերայ է գործ դնում մարդ իւր բանականութիւնը: Մէկը գործ է դնում իւր մտքի ամբողջ ուժը, որպէս զի, որչափ հնարաւոր է, աւելի բարւոք կացութեան մէջ դնի հազարաւոր թշուառների կեանքը, պատասպարէ որբերին, կերակրէ քաղցածներին, իսկ մի ուրիշը գիշեր ցերեկ գլուխ

է կոտորում, որպէս զի, որչանփ կարելի է, աւելի շատ թշուառութիւն սփռի իւր շուրջը: Երկուսի՝ համար էլ նիւթը նոյնն է՝ բանականութիւնը, սակայն միանգամայն տարբեր կողմեր ուղղուած: Իսկ մարդու սիրտը, ինչպիսի՜ մեծ զօրութիւն է տալիս նա, երբ մարդ ամբողջ սրտով նուիրում է մի բանի: Խնդիրը այն է միայն թէ մարդ սրտով ինչ բանի է ձգտում, իւր ուժը ո՞ր կողմն է ուղղում: Բանականութիւն և սիրտ՝ Աստուծոյ շնորհած տուրքերն են մարդուն, թանգագին նիւթեր Աստուծոյ արքայութեան շինութիւնը երկրի վերայ կառուցանելու համար: Ի՞նչ բանի վերայ ենք ծախսում մենք այդ նիւթերը և ինչ կերպով գործադրում: Ինչ ենք արել մինչև այժմ Աստուծոյ գործի համար:

Երբ վառարանը լաւ տաքացած է, նա ամեն կողմ ջերմութիւն է տարածում և ամեն մի մօտեցողի անխտիր տաքացնում: Երբ լապտերի մէջ շատ իւղ է ածած և պատրոյկը կարգի բերած, նա ամբողջ գիշերը վառւում է և լոյս տալիս խաւարում: Սփռում ենք արդեօք մեր շուրջը քրիստոնէական սիրոյ ջերմութիւն. լուսաւորում ենք արդեօք աստուածային ճշմարտութեան լուսով չրջապատող թանձր խաւարը: Քրիստոնէական հաւատի զօրութիւնը խօսքի մէջ չէ, այլ այդ հաւատի համեմատ վարած կեանքի մէջ: Հաւատի մասին խօսքերը՝ ծառի տերեւներն են, իսկ մեր գործերը, զգացումները, մեր սրտի շարժումները՝ ծառի պտուղներն են: Արդ, մեր թղենին՝ մեր կեանքը ինչո՞վ է ծածկուած. միմիայն տերեւներով, թէ տերեւների տակ կան և պտուղներ:

Մամբէ վարդապետ

